

Forord

De sidste 10 år har budt på markante ændringer i det Københavnske kultur- og fritidsliv.

De selvejende institutioner KUC og KI er blevet kommunaliseret. Kommunen er nu direkte ansvarlig for drift og udvikling af rammerne til idræt og kultur, ligesom den altid har været for bibliotekerne.

Der er kommet gang i nybyggeriet og renoveringen af de københavnske kultur- og fritidsfaciliteter. Københavns Kommune har brugt næsten ½ milliard på at genoprette byens idrætsanlæg. Endnu flere er investeret i nybyggeri.

For at give borgerne et sammenhængende kultur- og fritidstilbud har vi organiseret os på tværs af idræt og kultur. Det stiller krav om at kunst, kultur og idræt bindes sammen i én politik.

Alle dette – og meget mere – gør, at det er tid til en ny kultur- og fritidspolitik for København.

Pia Allerslev

Kultur- og fritidsborgmester

Indledning

Kulturen og idrætten har en værdi i selv. Den kommer til udtryk i lysten til oplevelse, udfoldelse og fordybelse. Kulturen er det kit, der knytter os sammen. De bærende værdier er lyst, kvalitet, demokrati, ytringsfrihed og mod til forandring. Denne politik holder fast i disse kulturpolitiske principper.

Og det med god grund. Kulturen er en af grundstenene i vores samfund. Den tages nogle gange for givet. Men man skal ikke rejse langt ud i verden for at opleve "kulturforskelle". Og der findes stadig mange metropoler, der ikke har noget specielt veludviklet velfærdssystem, men har så store kulturelle værdier, at de tiltrækker turister langvejs fra.

Kulturen giver en by dens sjæl. Kulturen kan støttes eller modarbejdes af regler og støtte. Men den kan aldrig tæmmes.

Samtidig med kulturens uregerlighed, rummer den også potentialet til at være med til at løse udfordringer uden for sin egen ramme. Det er f.eks. inden for integration, sundhed og en sikker by.

Kultur virker imidlertid kun, når vi holder fast i, at det er lysten, der er afsættet for engagementet. Når tilbuddene ikke bare er underholdning, men er af høj kvalitet. Når vi sikrer demokratisk forankring og retten til kulturel ytringsfrihed. Og når vi har modet til at forandre hele tiden.

Denne politik skal derfor både holde fast i væsentlige traditioner, men også svare på fremtidens udfordringer.

Fremtidens København

Kultur- og fritidspolitikken er del af visionen for fremtidens København. Kultur og idræt skal give livskvalitet og glæde. Det skal udfordre. Frivillige initiativer og kreative idéer skal have gode muligheder for vækst.

København skal fastholdes og udvikles som en af verdens bedste byer at bo, arbejde og leve i. Med ambitionerne om at være international metropol skal kultur og idræt tænkes sammen med uddannelse, livskvalitet og vækst.

I de sidste 3 år er der kommet 30.000 nye københavnere. Prognoserne viser, at der i 2026 vil være 100.000 flere københavnere. Det er især antallet af unge og børnefamilier, der stiger.

I den allerede udbyggede by er der kun få ledige arealer. Det betyder, at nye faciliteter skal imødekomme flest mulige forskellige behov, og at også byrummet skal anvendes til kultur og idræt. Her rummer havnen, parker og kirkegårde muligheder, der kan bruges bedre.

København nyder godt af at være hovedstad. Staten og private har mange institutioner placeret i København. Men det forpligter også. København skal vise vejen for det danske kultur- og fritidsliv. Københavns Kommunes kultur- og fritidspolitik skal ses i sammenhæng med, hvad staten og de mange private aktører gør.

København arbejder for et sammenhængende kultur- og fritidsliv i hovedstadsområdet og Øresundsregionen. En helhed med en stærk tiltrækningskraft i den globale konkurrence om investeringer, arbejdskraft og turister.

Målet for de kommende år er at fastholde København som en metropol med høj livskvalitet. At indrette byen, så den kan møde befolkningstilvæksten. At udnytte kulturen til at skabe økonomisk vækst. At gøre Øresundsregionen til et sammenhængende kulturområde.

1. Faciliteter

Når kommunen bygger kultur- og idrætsfaciliteter, investerer den i, hvor det bliver godt at bo. Kultur- og idræt har betydning for udviklingen af København. Det smitter af på de private investeringer i byen.

Det er et væsentligt valg, hvilke faciliteter, der bygges, og hvem der skal have adgangen til dem. Dette gælder ikke mindst på idrætsområdet, hvor adgangen til faciliteter er det væsentligste kommunale styringsværktøj. På andre områder handler det om velvedligeholdte faciliteter.

Faciliteterne skal spejle brugerne og deres behov. Både de behov, vi kender, og dem, vi kan se, tegner sig i fremtiden. Alle kultur- og fritidsfaciliteter skal ikke kunne det samme. De skal tage hensyn til forskelligheden i lokalområderne og blandt brugerne.

Genopretning og reovering

De seneste års investering i genopretningen af kommunens idrætsanlæg viser, at vedligeholdte og moderne kultur- og fritidsfaciliteter påvirker brugertilfredsheden markant.

Mange af kulturhusene, bibliotekerne og museerne er nedslidte og i dårlig stand. Hertil kommer de idrætsanlæg, der endnu ikke er genoprettede. Københavns Kommune vil løfte disse faciliteter til et tidssvarende niveau.

Faciliteter på tværs

Kultur- og fritidsfaciliteterne er organisatorisk lagt sammen på tværs af biblioteker, kulturhuse og idrætsanlæg. Det giver markante kultur- og fritidstilbud med én indgang til kunst-, kultur- og idrætsstilbud af høj kvalitet. Det åbner også for råd til længere åbningstid.

Flere kultur- og fritidsfaciliteter skal være så store, at de har plads og økonomi til være samlingspunkter for kultur- og fritidslivet i lokalområdet. Større og stærkere enheder vil også have ressourcerne til at række ud mod omgivelserne og være mere opøgende.

Genopretning giver tilfredse brugere

Siden 2006 er der investeret 422 mio. kr. i genopretning af idrætsanlæg.

I samme periode er brugertilfredsheden steget fra 83 % til 93 % i 2011

Nørrebro Bibliotek i Nørrebrohallen?

Forslaget om at flytte Nørrebro Bibliotek over i Nørrebrohallen er et eksempel på samtænkning af idræt og kultur. I dag kan både bibliotek og idrætshal opleve barrierer i forhold til brugen af stedet. En sammenlægning vil betyde, at brugerne får et gensidigt kendskab til aktiviteterne i de to institutionstyper, og at der opstår alle muligheder for inspiration og fælles aktiviteter. Her vil det også betyde sparet husleje, fordi biblioteket i dag har hjemme i et dyrt tredjemands lejemål.

Københavnerne kan selv

Teknologien giver mulighed for elektronisk adgangskontrol til faciliteter. På biblioteket kan der etableres adgang med sygesikringskortet. På idrætsanlæg og skoler er der adgang med nøglekort og på sigt med sms-koder.

Det giver mulighed for længere åbningstid – uden krav om bemanning.

Nogle brugere kan selv stå for driften af en facilitet. Det betyder, at der kan laves partnerskaber om anlæg og drift af faciliteter. En udfordring for begge parter, men også en mulighed for nye faciliteter og aktivitetsmuligheder.

Byen som kultur- og fritidsfacilitet

Københavnerne er meget aktive på egen hånd – ikke mindst på fritids- og idrætsområdet. Her er byens parker, pladser og havnen åbne faciliteter for københavnernes udfoldelse. Det skaber et synligt kultur- og fritidsliv som en del af en levende by. Derfor skal der være nem adgang til spontan udfoldelse og oplevelse.

København har stor succes med kultur- og fritidsfaciliteter som havnebade, vinterskøjtebaner og elektronisk formidling af kulturarven i byens rum. Flere af initiativerne ses videreført andre steder både her i landet og i udlandet.

Det nye og overraskende i byens rum skal udvikles som en særlig kvalitet ved kultur- og fritidslivet i København. Byen skal eksperimentere med nye faciliteter, der overrasker og glæder. Der er mange muligheder både på og i vandet omkring København, der endnu ikke er afprøvet. Nye byrum kan sættes i spil. Kirkegårde kan bruges til kulturelle udtryk og aktivitet, og tomme industribygninger kan anvendes midlertidigt.

Lokale tilbud til Københavns børn

Kort afstand er afgørende for om børn deltager i aktiviteterne. Der er særlig fokus på at udvikle lokale faciliteter til idræt, kunst og kultur, hvor børn selv kan finde vej.

Eksempler er boldbaner i parken, næridrætsanlæg og legepladser. Gode muligheder i barndommen gør også, at man oftere er aktiv som voksen.

Her skal der samarbejdes på tværs af de politiske udvalg. Eksempelvis ved, at skoleidrætshaller er en fast del af udbygninger og nyanlæg af skoler i København.

Beachvolleyhal på Refshaleøen

Med 1,5 mio. kr. i støtte fra Nordea-fonden og 1,7 mio.kr. fra Københavns Kommune har Copenhagen Beachvolley etableret en beachhal til sine 500 medlemmer. Klubben har aftalt en trapeleje med ejendomsselskabet REDA. Københavns Kommune er ikke økonomisk involveret i driften af den nye facilitet, der er placeret i et af de nye byudviklingsområder. Driften skal klubben selv stå for.

Der skal investeres:

2,5 mia. kr. i nye anlæg, hvis København i 2025 skal kunne støtte op om kultur- og fritidslivet på samme niveau som i dag.

I størrelsesordenen 0,5 mia. kr. i genopretning og modernisering af Københavns kultur- og fritidsfaciliteter

Faciliteter til andre og nye grupper

Der er efterspørgsel efter lokaler til sociale foreninger og mere flygtige og midlertidige fællesskaber. Derfor skal der åbnes for lån af lokaler til flere foreninger og projekter i de kommunale faciliteter. Det skal primært ske de steder, hvor det kan ske uden merudgifter.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at kommunale faciliteter udnyttes så effektivt som muligt. Det betyder, at der skal etableres adgangsmuligheder, der er nemme at bruge og billige i drift.

at der er nem adgang til kommunale faciliteter gennem elektronisk adgangskontrol.

at også det frivillige arbejde uden for det traditionelle kultur- og fritidsliv får adgang til ledige faciliteter.

at Københavns Kommune indgår partnerskaber om anlæg og drift af faciliteter.

at kultur- og fritidslivet indgår i udviklingen af København med samme naturlighed som eksempelvis daginstitutioner. Det betyder, at området skal have plads og ressourcer.

at kultur- og fritidsfaciliteter har tidssvarende fysiske rammer. Det betyder, at der skal afsættes ressourcer til vedligehold og genopretning.

at byen får flere integrerede kultur- og fritidsfaciliteter med længere åbningstid.

at der udvikles kreative faciliteter – både midlertidigt og permanent. Det betyder samarbejde på tværs, fleksibilitet og fjernelse af unødigt bureaukrati.

at børn og unge nemt og trygt kan komme til små, let tilgængelige idræts- og kulturtilbud. Det betyder, at al byudvikling også skal ses i ”børnehøjde”.

2. Tilskud og støtte

København syder og bobler af idéer og aktiviteter fra forskellige kultur- og fritidsaktører.

Som international metropol skal der være højt til loftet og plads til kreative og nye idéer. Byen skal være åben for idéer og aktiviteter og give plads til eksperimentet. Det kræver risikovillighed. Ikke alt bliver en succes.

Et mere levende og kreativt København

Tilskud og adgangen til kultur- og fritidsfaciliteterne skal afspejle forskelligheden i København.

Der skal være plads til frivillige initiativer, kreative iværksættere og professionelle aktører. På spillesteder, teatre og med events og festivaler skaber de en levende og aktiv by for og med københavnere.

Nem adgang til professionel rådgivning

Aktørerne skal have plads til at koncentrere sig om aktiviteter, der skaber en levende by. Derfor skal der være nem adgang til tilskud og professionel rådgivning.

Nem adgang til viden og ressourcer

Folkeoplysning er en bærende del af en kreativ og vidende by. Folkeoplysende arrangementer udfordrer københavnernes og giver mulighed for at udvikle ideer, interesser og projekter.

Digitale teknologier giver nye muligheder. De skal bruges til at gøre kultur- og fritidslivet relevant for nye brugergrupper. Det gælder information om arrangementer og tilbud. Der skal være mulighed for at downloade musik, litteratur og kunst, hvor og når man vil. Onlinefællesskaber samler bogklubber og interessegrupper.

Det kræver, at borgere uden eller med få it-færdigheder kan få hjælp.

Professionel kunst og kultur

Professionelle aktører inden for f.eks. musik, scenekunst, billedkunst, film, design, foto giver unikke kunst- og kulturoplevelser. Ved at binde byens kunst- og kulturtilbud sammen med den internationale kunst- og kulturscene er de med til at gøre København til en metropol.

København støtter professionel kunst og kultur. Det sker gennem de kommunale fagudvalgs tilskud.

Københavns Kommune støtter 'lokomotiver' blandt de selvejende kunst- og kulturinstitutioner. De kan trække den kunstneriske udvikling inden for deres genre. Andre kulturinstitutioner bidrager til, at vækstlagene får en platform at udvikle sig fra.

Københavns Filmfond

Med en filmfond understøttes filmbranchen som kreativt erhverv. En sådan fond i Københavnsområdet kan tiltrække store, internationale filmproduktioner. Målet med en filmfond er også at sikre, at store produktioner ikke flytter til udlandet.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at det er nemt at få professionel rådgivning. Det fordrer overblik og få indgange.

at de kreative idéer løftes til et niveau, hvor de kan skabe udvikling i kultur- og fritidslivet og vækst for København. Det kræver satsning og risikovillighed.

3. Dialog og samspil

Borgerne er aktive

For mange københavnere rækker lysten til kultur og idræt ud over rollen som passiv tilskuer. Københavnerne vil gerne være aktive. De vil gerne give en hånd med. Og de vil have indflydelse på aktiviteterne. Sådan har det været længe.

Det nye er, at indflydelsen skal udfoldes på andre måder end gennem deltagelse i brugerbestyrelser, råd og udvalg. Brugere vil også inddrages i projekter og korterevarende tilbud.

Det er nødvendigt at gentænke det repræsentative demokrati i kulturen og idrætten. Det skal indrettes på en måde, så kontinuiteten og traditionen bevares, men så vanetænkningen ikke skræmmer nye, engagerede borgere væk.

Herudover skal der også tænkes i, hvordan borgere kan bidrage til projekter. Et særligt indsatsområde er digitale kanaler. De åbner for nye former for brugerinddragelse og for, at borgerne kan bruge hinandens erfaringer på tværs.

Turister og tilrejsende

For turister og udlændinge, der bor i København, er sproget en barriere for at tage del i kultur- og fritidslivet. For turister handler det om, at information skal være tilgængelig for dem på et sprog de forstår.

For udlændinge, der tager ophold i Danmark, kan kultur- og fritidslivet være med til at gøre opholdet til en god oplevelse. Ja, måske så god, at de slår sig ned her i længere tid. Expats angiver ofte manglende venner og kontakflader som årsag til at forlade Danmark igen. Et internationalt kulturhus kan blive en ramme om samspil mellem udlændinge og danskere.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at skabe brugerinddragelse, der sikrer kontinuitet og fornyelse

at digitalisering skaber nem adgang til kultur- og fritidslivet og supplerer fysiske tilbud med andre muligheder for brugerinddragelse og medbestemmelse.

at Københavnerne og byens gæster kan få elektronisk adgang til relevante kultur- og fritidstilbud på et sprog, de kan forstå, hvor og når, de har brug for dem.

at der etableres et internationalt kulturhus. Det kan være med til at sikre gode forhold for expats i Danmark.

at der skabes mulighed for fri adgang til Internettet for alle københavnere.

4. Events & festivaler

Events og festivaler spiller en central rolle for oplevelsen af København.

De giver unikke oplevelser og skaber platforme, hvor kunsten, kulturen og idrætten kan vise sig frem.

København kan med sine festivaler og initiativer som frivillighedskorpset Cph. Volunteers løfte store events og festivaler. At tiltrække og udvikle events og festivaler er en langsigtet satsning. Derfor skal Københavns Kommune kunne planlægge langsigtet. Det betyder, at der skal afsættes en fast, større pulje for at tiltrække events og udvikle festivaler.

København skal have mest muligt ud af events og festivaler. Derfor skal de støtte op om byens særlige kendetegn. De skal forankres i kultur- og fritidslivet og have effekter på den lange bane.

Events og festivaler understøtter København som et godt sted at bo, arbejde og besøge. I det lys skal København også udvikle egne events og festivaler rettet mod et publikum,

Københavns Kommune bruger hvert år omkring 5-15 mio. kr. på events og festivaler.

Andre, sammenlignelige europæiske byer anvender langt større beløb til events og udviklingen af den nødvendige infrastruktur.

der er lokalt, nationalt og internationalt. Eksempler er Copenhagen Jazzfestival, Kulturhavn og en ny, international festival for samtidskunst.

København skal også være en international metropol. Byen skal derfor også lægge hus til mega-events, som sætter byen på den internationale begivenhedskalender. Begivenheder som verdensmesterskaber i store sportsgrene eller en scenekunsthøjsfest, giver international opmærksomhed og besøgende fra ind- og udland.

Mega-events giver et styrket samarbejde i hovedstadsregionen og Øresundsregionen.

VM i taekwondo

Under VM i taekwondo blev der arbejdet bevidst med folkelig forankring. Det resulterede i undervisning i taekwondo på skoler og daginstitutioner, undervisning i koreansk mad og opvisning af det koreanske taekwondo landshold. Efterfølgende er der etableret 8 satellitklubber, og taekwondo-forbundet har efterfølgende oplevet en markant stigning i antallet af medlemmer.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at events og festivaler støtter op om Københavns kendetegn og tager afsæt i københavnernes. Det betyder, at København støtter det, vi allerede kan og vil.

at udvikle Københavns festivaler til et større nationalt og internationalt publikum. Det betyder, at der skal afsættes en fast, større pulje til festival og events.

at København mindst hvert fjerde år danner rammen om en mega-event eller festival, der markerer byen internationalt.

at events og festivaler får praktisk hjælp vedrørende tilladelser og brug af frivillige. Det betyder, at der skal lyttes til arrangørernes behov, og at København hjælper med praktiske udfordringer.

at events og festivaler skal understøtte udviklingen i Øresundsregionen. Det betyder, at der skal arbejdes på tværs af kommune- og landegrænser.

5. Vækstlaget

Vækstlaget er de talenter, kulturelle ildsjæle, projekter, foreninger og kulturformer, der næsten kan selv. Vækstlaget er med til at gøre København til en levende og kreativ by. Eksemplerne er kunstneriske miljøer, uden for eller på kanten af det etablerede og kommercielle kultur- og fritidsliv. Miljøerne er base for unge, spirende talenter med ambitioner.

Københavns Kommune vil støtte vækstlaget med synlige platforme og albuenum.

Det skal ske gennem øget adgang til faciliteter, tværgående samarbejder og muligheder for at vise talent og ide ved arrangementer i København. Det giver vækstlaget muligheder for at blive dygtigere, vise det kunstneriske talent og professionalisere sig.

Satsning på kreativitet

Flere byer satser på vækstlaget og de kreative erhverv. Fra Torontos 'Culture is our business' til 'Creative London'.

Kreativitet er en forudsætning for udviklingen af attraktive kulturtilbud til københavnere og besøgende. Kreativitet fremmer konkurrenceevnen.

Et innovativt og kreativt kulturliv er gensidigt forbundne. En stærk fællesnævner er, at lysten er drivende.

Vækstlaget kan bruge både faste faciliteter og midlertidigt ledige bygninger. Begge dele til gavn for både dem selv og udviklingen af København.

Kreative iværksættere

En del af vækstlaget som skal særligt i fokus er kreative iværksættere og idémagere. De skal støttes med gode rammer, så idérigdom og talent kan blive til egentlig vækst.

Udfordringen er at hjælpe vækstlaget til iværksætteri og virksomheder. Målet er at de kan stå på egne ben som et kulturelt erhverv. Kultur er også vækst, indtjening og arbejdspladser.

Det gøres med et samarbejde på tværs af Københavns Kommune, uddannelsesinstitutionerne og erhvervslivet. Med støtte fra sponsorer og fonde. Udfordringen er at skabe nye koblinger og arenaer til gavn for alle parter.

København som udstillingsvindue

Københavns Kommune og Lokale- og Anlægsfonden valgte den unge tegnestue PLOT til at designe Maritimt Ungdomshus og Havnebadet ved Islands Brygge. Kommunen fik nogle markante kultur- og fritidsfaciliteter, der er internationalt kendte. Og for tegnestuen betød det gennembruddet og muligheden for at komme med i store konkurrencer.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at vækstlagene støttes med nem adgang til professionel rådgivning og til at udøve deres aktiviteter – f.eks. på spillesteder og åbne scener.

at midlertidig anvendelse af ledige bygninger og arealer bruges til at give bl.a. vækstlaget bedre muligheder for nye initiativer.

at etablere kulturelle frizoner, der giver bl.a. vækstlaget lettere adgang til at holde arrangementer og udfolde projekter på et geografisk begrænset område.

at Københavns Kommune har særligt fokus på de initiativer, der har mulighed for at blive erhverv. Det betyder opmærksomhed på støtten til processen fra ildsjæl over iværksætter til virksomhed.

at Københavns Kommune som kunde støtter vækstlagene med en del af sine investeringer i f.eks. kunst og kulturbyggeri

6. Integration, sundhed og sikker by

Kultur og idræt kan mere end bare give oplevelser. Kultur og idræt kan være med til at løse Københavns store udfordringer: At mange unge drenge ikke får en ungdomsuddannelse. At et voksende antal københavnere får livsstilssygdomme. At der er utryghed i udsatte boligområder. Kultur og idræt kan skabe en sammenhængende og inkluderende by.

Sundhed

Fysisk sundhed er en åbenlys gevinst ved dyrke idræt. At dyrke idræt – særligt sammen med andre – kan også forbedre trivsel på andre områder. Det kan styrke socialt netværk og give bedre selvværd. Fysisk og psykisk velvære er væsentlige sundhedsmæssige sidegevinster.

Integration

Kultur og idræt har et stort integrationspotentiale. Her mødes borgere på tværs af etnicitet. Der skabes nye relationer og netværk. Det understøtter gensidig forståelse. Når kultur og idræt er bedst, er det også en vej til uddannelse og arbejde.

Socialt

Foreningslivet kan give endnu en chance, hvis man f.eks. har det svært med det boglige. Det er en god platform for sociale relationer. Med et styrket netværk er dagligdagens udfordringer lettere at tackle. Foreningsaktive er oftere i beskæftigelse end dem, der ikke deltager i foreningslivet.

Mellem børn kan det være socialt ekskluderende, ikke at kunne indgå i fysiske aktiviteter på lige fod med andre. Motorisk træning og idræt fra en tidlig alder kan derfor forbedre den enkeltes trivsel.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at gevinsterne ved at være kultur- og idrætsaktiv bruges i løsningen af udfordringerne for København. Det betyder, at der skal samarbejdes på tværs af de politiske udvalg.

at det er nemt at bruge kultur og idræt. Det betyder, at kommunen hjælper på vej - også når børn og voksne ikke har tradition for at deltage.

Handleplaner

Københavns Kommune vil meget med kultur- og fritidslivet. Kultur- og fritidspolitikken er i den sammenhæng den ramme, kultur- og fritidslivet skal udvikle sig inden for de kommende år.

Finansiering af nye kultur- og fritidsfaciliteter og tilskudsmuligheder sker primært i forbindelse med Københavns Kommunes årlige budgetforhandlinger. For at give krop til visionerne, vil Kultur- og Fritidsudvalget i de kommende år udarbejde en række handleplaner for udviklingen af København og kultur- og fritidslivet.

Handleplanerne omsætter politikken til konkrete projekter, der kan indgå i de politiske forhandlinger om, hvordan vi skaber både en by for københavnernes og en levende, international metropol.